VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kulttuuripoliittinen selonteko
Kulturpolitisk redogörelse

Kulttuuripoliittinen selonteko

Riitta Kaivosoja, ylijohtaja, opetus- ja kulttuuriministeriö
Kulttuuripoliittisen selonteon julkinen kuuleminen 27.2.2025

Kulttuuripoliittinen selonteko

- Valtioneuvoston eduskunnalle 28.11.2024 antama selvitys kulttuuripolitiikan pitkän aikavälin strategiasta ja toimintasuunnitelmasta
- Perustuu pääministeri Orpon hallituksen ohjelmaan, laaja-alaisen työryhmän valmisteluun ja mittavaan kuulemiseen
- Aikajänne ulottuu 2040 –luvulle
- Luonteeltaan yleinen, ei taide- tai kulttuurialakohtainen
- Edelliset selonteot: Selonteko kulttuurin tulevaisuudesta (v. 2010) ja Kulttuuripoliittinen selonteko (v. 1993)

Selonteon toimeenpano

- Selonteolle valmistellaan erillinen toimeenpanosuunnitelma mittareineen huomioiden eduskunnan kannanotossaan esille nostamat asiat
- TEM ja OKM ovat asettaneet 3.12.2024 Luovan talouden neuvottelukunnan, jonka eräänä tehtävänä on omalta osaltaan toimeenpanna kulttuuripoliittista selontekoa osana kasvustrategiaa ja raportoida selonteon esitysten toimeenpanosta siltä osin kuin sitä toteutetaan kasvustrategian toimenpitein

Visio

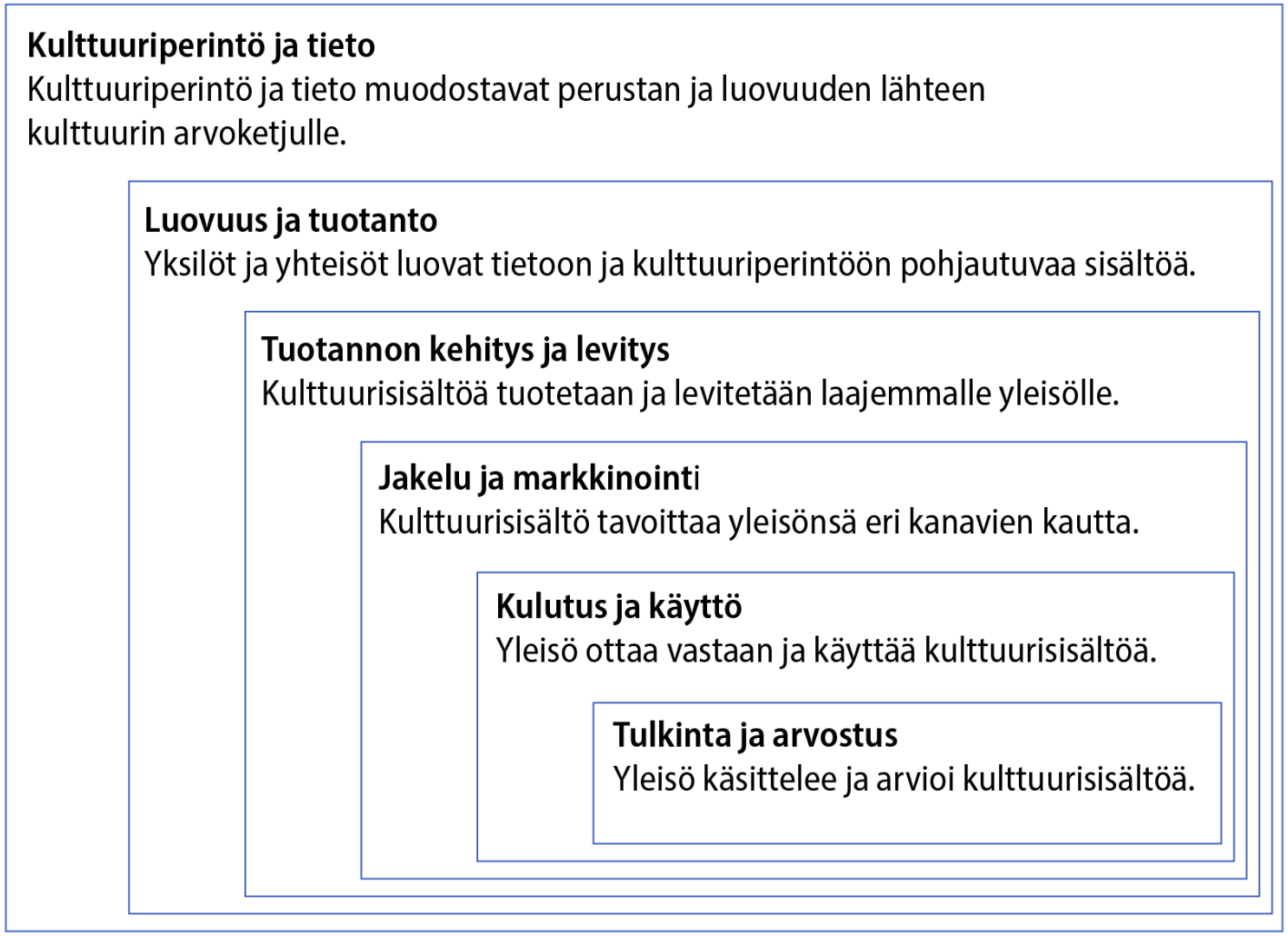
2040-luvulla taide ja kulttuuri ovat Suomea vahvistava ja yhdistävä voima, joka inspiroi rakentamaan kestävämpää, elinvoimaisempaa ja inhimillisempää tulevaisuutta.

Onnistuneen kulttuuripolitiikan seurauksena ihmisten kokema osallisuus ja merkityksellisyys tuottavat laaja-alaista sivistystä, hyvinvointia sekä yhteiskunnallista ja taloudellista arvoa yhteistyössä muiden politiikan alojen kanssa.

Pitkän aikavälin kulttuuripolitiikka Suomessa perustuu neljään tavoitteeseen:

1. **Kulttuuri on muutosvoima**
   - Kulttuuri on merkittävin inhimillisen toiminnan muutosvoima, koska se määrittää miten suhtaudumme ympäröivään maailmaan ja sen muutoksiin.
2. **Kulttuurin tekijät ja sisällöt avainasemassa**
   - Kulttuurin tekijät kehittävät Suomea sivistyneeksi ja kestäväksi yhteisöksi.
3. **Kulttuuri on jokaisenoikeus**
   - Monimuotoinen ja saavutettava kulttuuri on jokaisenoikeus. Kulttuuri kuuluu kaikille riippumatta taustasta, kielestä, sijainnista, iästä tai taloudellisista resursseista.
4. **Kansainvälinen vaikuttavuus syntyy kulttuurin voimalla**
   - Suomen kansainvälinen vaikuttavuus syntyy valovoimaisen kulttuurin voimalla.

Kulttuurin arvoketju

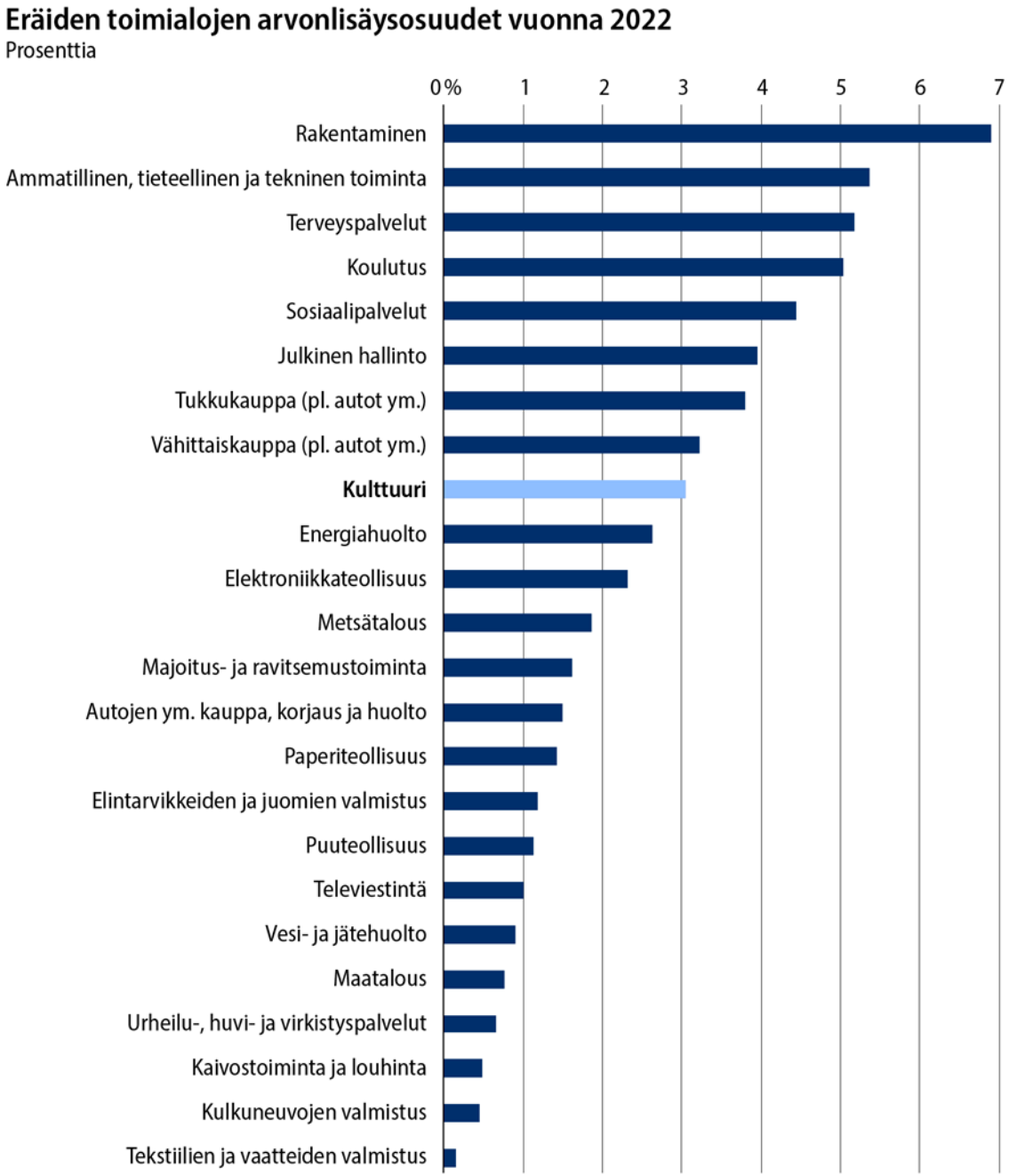

”…kuvaa kulttuurin ja taiteen tuotannon eri vaiheita sekä niiden välistä suhdetta. Arvoketjun määrittely auttaa näkemään kulttuuripolitiikan yhteyksiä ja vaikuttavuutta. Tätä ymmärrystä pitää lisätä.

”Kulttuuri on perusteollisuutta.”

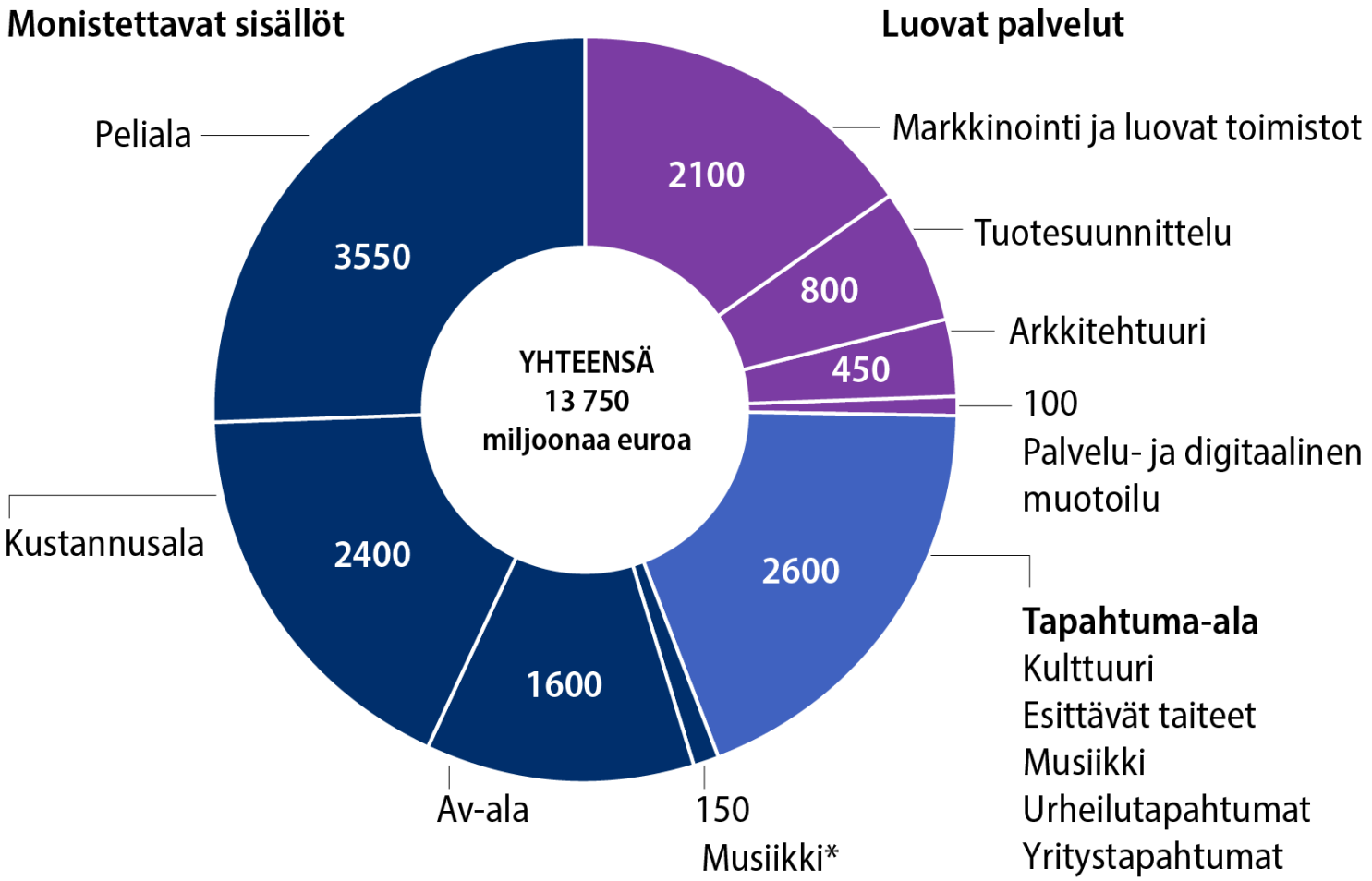
Kulttuuri- ja luovat alat kasvattavat kansantalouden kokoa ja arvolisää, mikä tuo odotettua talouden rakennemuutosta ja edelleen hyödyttää kulttuurialan tekijöitä ja koko yhteiskuntaa.

Lähde: Satelliittitilinpito 2024. Tilastokeskus.

Luovien alojen liikevaihtoluvut 2022

Miljoonaa euroa

*Teokset ja äänitteet liiketoiminnan perustana, elävä musiikki tapahtumat-osioissa

”Kulttuurialan kasvu-potentiaali Suomessa on huomattava.”

Innovaatiojärjestelmämme vahvistuu tiiviillä yhteistyöllä kulttuuri- ja luovien alojen kanssa.

Lähde:
Tilannekuva luovien alojen ja tapahtuma-alan liiketoiminnasta.
Business Finland 2023.

Toimenpiteet tavoitteisiin pääsemiseksi

1. Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi
   - Kulttuurin infrastruktuurin rahoituksesta sekä kulttuurin saatavuudesta ja saavutettavuudesta huolehditaan yhteistyössä. Kaikkien osallisuutta kulttuurista edistetään. Erityisesti varmistetaan lasten ja nuorten mahdollisuudet kasvaa kulttuuriin, ja heidän luku-, kieli- ja mediataitojaan vahvistetaan.
2. Kulttuurin tekijät avainasemassa
   - Teosten hyödyntäminen tuo aina korvauksen tekijälleen. Huolehditaan korvaus-, palkkio- ja sosiaaliturvajärjestelmien toimivuudesta sekä vahvistetaan ansaintaa alusta- ja tekijänoikeustaloudessa.
3. Pysyvä lupaus kulttuurialalle
   - Valtioneuvostotason ylivaalikautinen toimielin seuraa ja arvioi kulttuuripoliittisen selonteon toteutumista ja tekee aloitteita kulttuurin edistämiseksi eri politiikka-aloilla.

Toimenpiteet tavoitteisiin pääsemiseksi

4. Uudistumisen, kestävyyden ja kasvun mahdollistaminen
   - Kulttuurialan ja luovien alojen uudistumisen, kestävyyden ja kansainvälistymisen tueksi on saatavilla rahoitusta ja tukea arvoketjun eri vaiheissa.
5. Yhteistyön ja osallisuuden voima
   - Kulttuurialan toimijoiden keskinäisellä ja poikkialaisella yhteistyöllä sekä TKI-kumppanuuksilla lujitetaan ja monipuolistetaan arvoverkkoja.
6. Yhteinen linja politiikassa
   - Eri sektoreiden politiikkatoimet täydentävät toisiaan. Kulttuuri osallistuu myönteisesti suurten yhteiskunnallisten kysymysten ratkaisemiseen yhteisten tavoitteiden mukaisesti.

Toimenpiteet tavoitteisiin pääsemiseksi

7. Kulttuurin kukoistava toimintaympäristö
   - Valtio tukee kulttuuria aiempaa vahvemmin ja investoi strategisesti kulttuuri ja luovien alojen kehittämiseen. Kulttuurialan ja luovien alojen väliset synergiaedut tuottavat lisäarvoa alojen välille ja yhteiskunnan eri sektoreille.
8. Kansainvälistyvä kulttuuri
   - Kulttuuri- ja luovat alat ovat kansainvälisesti verkottuneita ja toimivat aktiivisesti kansainvälisillä markkinoilla luoden merkittävästi vientituloja.

9. Tavoitetila: lisää luovuutta: kulttuuri yhteiskunnallisena ja taloudellisena muutosvoimana